

Всеукраїнська асоціація кардіологів України

КАРДІОМІОПАТІЇ

Рекомендації
з менеджменту кардіоміопатій

2023

**Державна установа «Національний науковий центр
«Інститут кардіології, клінічної та регенеративної медицини
імені академіка М.Д. Стражеска
Національної академії медичних наук України»**

**Експертний консультативно-діагностичний та лікувальний центр
міокардиту, кардіоміопатій та рідкісних некоронарних хвороб серця**

**Науковий консультант академік НАМН України,
професор В.М. Коваленко**

Керівник центру професор О.Г. Несукай

Показання для направлення:

- Діагностика, диференційна діагностика та лікування важкого перебігу гострого та хронічного міокардиту
  - Диференційна діагностика міокардиту та дилатаційної кардіоміопатії
  - Діагностика обструктивної форми гіпертрофічної кардіоміопатії, розрахунок ризику раптової смерті
  - Діагностика рідкісних форм кардіоміопатій: амілоїдозу серця, аритмогенної кардіоміопатії правого шлуночка, рестриктивної кардіоміопатії, некомпактної кардіоміопатії
  - Діагностика набутих вад серця, оцінка показань до оперативного лікування, моніторинг функціонального стану та фармакотерапії після оперативного втручання
  - Діагностика та лікування серцевої недостатності зі збереженою та зниженою фракцією викиду у хворих з некоронарними захворюваннями
  - Персоніфікований моніторинг рідкісних кардіоміопатій
  - Телемедичне консультування, в тому числі online
-

Адреса центру: ДУ «ННЦ «Інститут кардіології, клінічної та регенеративної медицини ім. акад. М.Д. Стражеска» НАМН України м. Київ, вул. Святослава Хороброго 5
Консультативний кабінет № 25 (корпус № 1. 2-й поверх поліклінічного відділення)

Телефони реєстратури для запису на прийом:
(044)459-70-17; 067 549-70-17

Адреса сайту: www.strazhesko.org.ua

КАРДІОМІОПАТІЇ

Рекомендації з менеджменту кардіоміопатій

Підготовлено та рекомендовано групою експертів Всеукраїнської асоціації кардіологів України:

Коваленко В.М. – зав. відділу некоронарних хвороб серця, ревматології та терапії ДУ «Національний науковий центр «Інститут кардіології, клінічної та регенеративної медицини імені академіка М.Д. Стражеска НАМН України», професор, академік НАМН України

Несукай О.Г. – професор, головний науковий співробітник відділу некоронарних хвороб серця, ревматології та терапії ДУ «Національний науковий центр «Інститут кардіології, клінічної та регенеративної медицини імені академіка М.Д. Стражеска НАМН України». Рецензент Європейських рекомендацій від Всеукраїнської асоціації кардіологів України

Чернюк С.В. – провідний науковий співробітник відділу некоронарних хвороб серця, ревматології та терапії ДУ «Національний науковий центр «Інститут кардіології, клінічної та регенеративної медицини імені академіка М.Д. Стражеска НАМН України», доктор медичних наук

Козлюк А.С. – науковий співробітник відділу некоронарних хвороб серця, ревматології та терапії ДУ «Національний науковий центр «Інститут кардіології, клінічної та регенеративної медицини імені академіка М.Д. Стражеска НАМН України», кандидат медичних наук

Кардіоміопатії: Рекомендації з менеджменту кардіоміопатій / В.М. Коваленко, О.Г. Несукай, С.В. Чернюк, А.С. Козлюк. Київ: Четверта хвиля, 2023. 48 с.

ISBN 978-966-529-360-6

Кардіоміопатії – це захворювання, які є актуальною проблемою сучасної кардіології, оскільки найчастіше зустрічаються у людей молодого працездатного віку та характеризуються складністю діагностики та непередбачуваним перебігом. Кардіоміопатії є частою причиною прогресуючої серцевої недостатності, небезпечних для життя порушень ритму та провідності та пов'язані з високим ризиком раптової серцевої смерті. Особливістю цих рекомендацій є те, що вони є принципово новою редакцією, а не переглядом попередніх версій, за винятком розділу про гіпертрофічну кардіоміопатію, в якому Рекомендації Європейського товариства кардіологів 2014 року щодо діагностики та лікування гіпертрофічної кардіоміопатії були оновлені. Метою публікації нових рекомендацій було надати діагностичні рекомендації, висвітлити необхідний обсяг обстежень та підходи до лікування кардіоміопатій на основі відомої доказової бази. Основним принципом рекомендацій є комплексний підхід до встановлення остаточного діагнозу кардіоміопатії, згідно з яким детальний послідовний опис морфофункціонального фенотипу є першим кроком на діагностичному шляху, а визначення етіологічної приналежності необхідне для вибору лікування пацієнта. У цих рекомендаціях наводяться блок-схеми, блок-схеми та алгоритми, за допомогою яких визначається поетапне ведення хворого з кардіоміопатіями та пропонується оптимальна тактика ведення пацієнта на основі останніх даних доказової медицини.

Рекомендації відкривають перед медичними працівниками нові можливості для адекватної оцінки клінічного стану пацієнта з кардіоміопатією, визначення можливих ризиків для його родичів, розрахунку ризику розвитку ускладнень та своєчасного прийняття рішення щодо подальшої тактики ведення пацієнта.

© Європейське кардіологічне товариство, 2023

© Всеукраїнська асоціація кардіологів України, 2023

© В.М. Коваленко, О.Г. Несукай, С.В. Чернюк, А.С. Козлюк, переклад та адаптація українською, 2023

Автори/Члени Робочої групи:

Elena Arbelo (Chairperson) (Spain), Alexandras Protonotarios (Task Force Coordinator) (United Kingdom), Juan R. Gimeno (Task Force Coordinator) (Spain), Eloisa Arbustini (Italy), Roberto Barriales-Villa (Spain), Cristina Basso (Italy), Connie R. Bezzina (Netherlands), Elena Biagini (Italy), Nico A. Blom (Netherlands), Rudolf A. de Boer (Netherlands), Tim De Winter (Belgium), Perry M. Elliott (United Kingdom), Marcus Flather (United Kingdom), Pablo Garcia-Pavia (Spain), Kristina H. Haugaa (Sweden), Jodie Ingles (Australia), Ruxandra Oana Jurcut (Romania), Sabine Klaassen (Germany), Giuseppe Limongelli (Italy), Bart Loeys (Belgium), Jens Mogensen (Denmark), Iacopo Olivotto (Italy), Antonis Pantazis (United Kingdom), Sanjay Sharma (United Kingdom), J. Peter Van Tintelen (Netherlands), James S. Ware (United Kingdom), Juan Pablo Kaski (Chairperson) (United Kingdom).

Representing the Association for European Paediatric and Congenital Cardiology (AEPC). Representing the European Society of Human Genetics (ESHG).

Спільноти ESC, які брали участь у розробці цього документу:

Associations: Association of Cardiovascular Nursing & Allied Professions (ACNAP), European Association of Cardiovascular Imaging (EACVI), European Association of Preventive Cardiology (EAPC), European Heart Rhythm Association (EHRA) and Heart Failure Association (HFA). Councils: Council on Cardiovascular Genomics

Working Groups: Development Anatomy and Pathology, Myocardial and Pericardial Diseases ESC Patient Forum

Зміст

1. Вступ	5
2. Тактика щодо кардіоміопатій відповідно до фенотипу	6
3. Комплексна тактика ведення пацієнтів.....	10
4. Маршрут пацієнта.....	10
5. Специфічні фенотипи кардіоміопатій.....	25
6. Інші рекомендації	42
7. Життя з кардіоміопатією: поради пацієнтам	44
8. Коморбідність та фактори серцево-судинного ризику у хворих на кардіоміопатію.....	45
Перелік скорочень	46

1. Вступ

Європейське товариство кардіологів (ESC) нещодавно завершило комплексний огляд даних існуючої доказової бази щодо кардіоміопатій.

Класи рекомендацій і рівні доказовості були оцінені відповідно до визначень, наведених у *таблиці 1* і *таблиці 2*.

Настанова є новим виданням, а не редакцією попередніх версій, за винятком розділу про гіпертрофічну кардіоміопатію (ГКМП), в якому було оновлено Рекомендації ESC 2014 року щодо діагностики та лікування гіпертрофічної кардіоміопатії. Метою публікації було надати діагностичні орієнтири, висвітлити необхідний об'єм обстежень та підходи до лікування кардіоміопатій на основі відомої доказової бази.

Центральна ілюстрація (*рис. 1*) висвітлює ключові аспекти оцінки та лікування кардіоміопатій, розглянутих у цій настанові.

Таблиця 1. Класи рекомендацій

Класи	Визначення	Рівень рекомендованості
Клас I	Очевидність і/або загальний консенсус, що запропонований метод лікування/процедура є корисним і ефективним	Рекомендовано або показано
Клас II	Наявність суперечливих доказів і/або розбіжностей щодо ефективності запропонованого методу лікування/процедури	
Клас IIa	Переважає вагомість доказів/думок щодо користі і ефективності	Має бути розглянуто
Клас IIb	Користь і ефективність доведена недостатньо	Може бути розглянуто
Клас III	Очевидність і/або загальний консенсус, що запропонований метод лікування/процедури є некорисним і неефективним, а в деяких випадках може бути шкідливим	Не рекомендується

Таблиця 2. Рівні доказовості

Рівень A	Дані отримані за результатами декількох рандомізованих клінічних досліджень або метааналізів
Рівень B	Дані отримані за результатами одного рандомізованого дослідження або декількох великих нерандомізованих досліджень
Рівень C	Консенсус або думка експертів і/або дані отримані з невеликих досліджень, реєстрів, ретроспективних досліджень

Науково-практичне видання

КАРДІОМІОПАТІЇ

Рекомендації з менеджменту кардіоміопатій

Підписано до друку 12.09.2023 р.
Формат 60×90 1/16. Ум. друк. арк. 1,86
Папір офсетний. Друк офсетний

Видавець і виготовлювач ТОВ «Четверта хвиля»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6172 від 07.05.2018 р.
03039, м. Київ, Володимирська, 57
а/с 59, м. Київ, 03189
E-mail: 4hvyliia@gmail.com

